

Stävie Hage Kyckling AB
Ombud: Stefan Fahlstedt
Stefan.fahlstedt@agellus.se

Ändring av villkor i gällande tillstånd

Beslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen Skåne beslutar att ändra villkor 3 i det tillstånd som meddelats **Stävie Hage Kyckling AB** (org.nr 556394-0880), nedan kallat sökanden, den 20 april 2017 inom fastigheterna Stävie 1:50 och Stävie 2:8 i Kävlinge kommun.

Villkoret ska ha följande ändrade lydelse:

3. Värmeväxlare ska installeras och användas i samtliga stallar som uppförs efter det att tillståndet tagits i anspråk.

Detta beslut gäller när det har fått laga kraft.

Delgivning och överklagande

Beslut om kungörelsedelgivning och hur man överklagar, se bilaga.

Redogörelse för ärendet

Gällande tillstånd

Miljöprövningsdelegationen lämnade den 20 april 2017 (dnr 25837-2014) tillstånd enligt miljöbalken till fortsatt och utökad djurproduktion på fastigheterna Stävie 2:8 och Stävie 1:50 i Kävlinge kommun. Tillståndet avser 400 000 platser för slaktkyckling och uppförande av nya stall.

I tillståndet föreskrevs bland annat villkor 3 enligt följande.

3. Värmeväxlare ska installeras och användas i samtliga stallar. När det gäller de nya planerade stallarna ska värmeväxlarna vara på plats i samband med igångsättande av kycklingproduktionen. När det gäller de gamla stallarna ska

samtliga dessa stallar vara försedda med värmeväxlare senast tre år efter att tillståndet har tagits i anspråk.

Ärendets handläggning

Sökandens ansökan om ändring av villkor har kungjorts i ortstidning.

Inga synpunkter har kommit in från allmänheten.

Miljöprövningsdelegationen har genomfört remissförfarande. Sökanden har beretts tillfälle att bemöta de yttranden som kommit in.

Yrkanden

Sökanden har ansökt om ändring av villkor 3 enligt 24 kap. 13 § miljöbalken. Sökanden yrkar att villkoret ska ha följande lydelse.

3. Värmeväxlare ska installeras och användas i samtliga stallar som uppförs efter det att tillståndet tagits i anspråk.

Sökandens redovisning

Av ansökningshandlingarna framgår bland annat följande.

Sökanden ansöker om att ändra villkor 3 enligt 24 kap. 13 § andra punkten miljöbalken. Ett villkor får upphävas eller mildras endast om det inte behövs, är strängare än nödvändigt eller om ändringen påkallas av omständigheter som inte förutsågs när tillståndet meddelades.

Gällande tillstånd vann laga kraft den 13 april 2018 efter Mark- och miljödomstolens dom den 22 mars 2018 i mål M 2334-17. Tillståndet togs i anspråk för byggnation av utökningen den 8 maj 2024. Första insättning i den utökade driften skedde den 11 april 2024 varvid tillståndet togs i anspråk i sin helhet.

Genom beslut av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen Skåne den 11 april 2024 förlängdes igångsättningstiden med sex månader så att pågående stallbyggnation skulle kunna tas i drift inom tiden för igångsättning av den utökade driften.

Enligt gällande villkor 3 ska värmeväxlare vara installerade för alla stallavdelningar och vara i drift senast den 11 april 2027.

Skäl för ändring av villkor

Grund för det föreskrivna villkoret utgörs av uppgifter om åtgärder för att begränsa risken för lukt i omgivningen som sökanden ingav i ansökningshandlingarna 2016. De uppgifter sökanden inhämtat visade att användning av värmeväxlare resulterar i en torrare ströbädd med högre kväveinnehåll, vilket resulterar i en lägre avgång av kväve i form av ammoniak till luft från stallarnas ventilation. Det reducerade utsläppet av ammoniak skulle utgöra indikator för att åtgärden även resulterar i att risken för lukt begränsas.

Sökanden har utökat anläggningen med två nya stallbyggnader i enlighet med gällande tillstånd.

De äldsta stallbyggnaderna, som benämns avdelning 1 och 2 har nått sin tekniska livslängd. Fortsatt drift i dessa avdelningar är förknippade med investeringar och de är därför för tillfället tagna ur drift. Den anläggning som används idag medger därmed drift i 225 000 platser för slaktkyckling, baserat på beläggning för driftår 2024. Sökanden har för avsikt att, efter anmälningsförfarande med tillsynsmyndigheten, ersätta dessa med en ny stallbyggnad.

Av de befintliga övriga stallbyggnaderna har byggnad 3-5 inga värmeväxlare medan byggnad 6-9 har installerade värmeväxlare. Den tekniska livslängden på stall 3 bedöms vara åtta år. Sökanden har ambitionen att byta ut stallet inom denna tid. När ett nytt stall uppförs kommer det i så fall förses med värmeväxlare. Stall 4 och 5 har en bedömd livslängd om ca tolv år med dess nuvarande status. Beroende på hur förutsättningarna ser ut vid den tidpunkten kan beslut tas om ytterligare investering för att förlänga drifttiden.

Sökanden har genomfört stallbalansberäkning för de äldre stallavdelningarna, stall 3 och 4-5. Dessa avdelningar drevs under 2024 med 88 000 platser med slaktkycklingar under åtta omgångar, vilket är full produktion med den vikt om 2,32 kg per kyckling som produceras för tillfället. Stallbalansberäkningen genomförs i Jordbruksverkets program VERA som beräknar stallförlusten genom att beräkna hur mycket kväve som har tillförts stallet genom småkycklingar, strö och foder samt hur mycket kväve som har förts bort ur stallet i form av kycklingar till slakt och kadaver.

Utifrån stallbalansberäkningen beräknas stallförlusten för stall 3 och 4-5 vara 1 038 kg N för 2024, vilket omräknat till ammoniak blir 1 256 kg NH₃.

I syfte att undersöka skillnaden i stallförlust mellan de gamla stallen utan värmeväxlare och de nya stallen med värmeväxlare har sökanden undersökt innehåll i ströbädden från respektive stall genom provtagning av torrsubstans, kväve, fosfor och kalium.

Sökanden har den 15 mars 2024 tagit ut samlingsprov för stall 1-5 i den löpande uppföljningen av verksamheten, därefter är stall 1-2 för tillfället tagit ur drift. I stall 6-7 har sökanden under 2024 och 2025 tagit ut prov efter fyra driftomgångar och lämnat för analys av torrsubstans, kväve, fosfor och kalium. Vid ett av provtagningstillfällena, den 30 september 2024, togs även prov ur avdelning 4-5.

Analyserna visar en gödsel med genomgående hög torrsubstans och jämna resultat mellan omgångarna. Fosfor har inte förmåga att avgå ur stall på samma sätt som ammoniak och värdena för fosfor visar en jämn produktion i anläggningen.

Värdena för samlingsprov för avdelning 1-5 och för avdelning 4-5 visar att även driften utan värmeväxlare har ett bra stallklimat med torra ströbäddar och högt innehåll av kväve i gödseln.

Baserat på proverna har de nybyggda avdelningarna ca 5 % högre torrsubstanshalt och halten kväve är 9% högre än stall 4-5. Den högre kvävehalten hänger även ihop med att torrsubstanshalten blir högre, vilket leder till att gödseln innehåller mindre fukt och därmed är mer koncentrerad (det nya stallet har alltså inte 9 % större mängd kväve i gödseln eller motsvarande minskning av ammoniakutsläpp från stallet). Det bättre resultatet i de nya avdelningarna är förväntat, då nya stallbyggnader som är välisolerade och försedda med modern och välavvägd värme och ventilation, samt även är försedda med värmeväxlare, och därmed har förutsättningar för ett optimerat stallklimat.

Sökanden har redovisat medelvärde av de analyser Eurofins genomfört i Sverige, Holland och Belgien för aktuellt gödselslag. Torrsubstansen är högre än det genomsnitt som laboratoriet har redovisat vilket indikerar gott stallklimat med torr ströbädd som innebär förutsättning för att kvävet finns kvar i gödseln i stället för att avgå som ammoniak genom ventilationen. Fosfatinnehåll i

gödseln är genomgående lägre än medelvärdet för Eurofins vilket visar en god foderstyrning i driften av anläggningen.

Det är vanskligt att dra slutsats över hur mycket av den stallförlust om 1 256 kg NH₃ från stall 3-5 som kan reduceras genom att installera värmeväxlare i stallet då skillnaden i övrigt mellan gamla och nya stallet sannolikt består av fler faktorer än att det har värmeväxlare. Om man som räkneexempel antar att stallförlusten reduceras med 5 % för stall 3-5 på grund av värmeväxlarna, baserat på dagens beräknade stallförlust om 1 256 kg NH₃ per år, reduceras utsläppet med ca 63 kg NH₃ per år.

Sökanden har tagit in offerter för att komplettera avdelning 3 och 4-5 med värmeväxlare. En sådan installation kräver ny kulvert från fastbränsleanläggningen, elarbeten, ombyggnation av ventilation, markarbeten, gjutning av fundament, VVS-arbeten och inköp av värmeväxlare. Det kan här tilläggas att ombyggnationen av ventilationen i de äldre stallbyggnaderna är mer omfattande än vad som uppskattats tidigare. Kostnaden beräknas uppgå till ca 7 860 000 kronor. Komplettering med värmeväxlare innebär därmed en hög kostnad i förhållande till reducerat kg ammoniak baserat på de inhämtade offerterna.

Det kan även konstateras att stallförlusten, baserat på stallbalansberäkningen för dagens drift om 1 256 kg NH₃ för 88 000 platser i stall utan värmeväxlare, motsvarar 5 709 kg NH₃ vid produktion i 400 000 platser, vilket utgör ram i gällande tillstånd. Utsläppet från anläggningen är därmed lägre än vad som redovisats i de schablonberäkningar som ingick i ansökningshandlingarna inför gällande tillstånd.

Sökanden anser att villkoret är strängare än nödvändigt och att det inte är ekonomiskt motiverat att förse de äldre stallbyggnaderna med värmeväxlare. Det har även förflutit mer än tio år sedan ansökan inför gällande tillstånd lämnades in och de äldre delarna av anläggningen har nått sin tekniska livslängd. En investering i värmeväxlare har en avskrivningstid om 20 år och sökanden anser att det inte är skäligen att investera i värmeväxlare, som bedöms ha längre avskrivningstid än de äldsta stallbyggnadernas bedömda livslängd.

Den utvärdering som har genomförts visar att anläggningen drivs med god kontroll över foderstat och med gott stallklimat där en hög

andel av kvävet finns kvar i gödseln i stället för att avgå till luften i form av ammoniak. Sökanden bedömer att komplettering av de äldre stallbyggnaderna med värmeväxlare inte kommer bidra till någon signifikant förändring av anläggningens påverkan på omgivningen i form av lukt eller utsläpp av ammoniak.

Sökanden kan även konstatera att anläggningen har drivits sedan tillståndet fått laga kraft utan att klagomål på grund av lukt från djurhållningen har framförts till sökanden eller tillsynsmyndigheten.

Sökanden åtar sig att inte driva produktion i avdelning 1 och 2 i dess nuvarande utformning.

Yttranden

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen tillstyrker sökandens ansökan om ändring av villkor och har anfört bland annat följande.

Vid anläggningen finns en fastbränslepanna som bland annat värmer upp befintliga stallar och som bidrar till att ströbädden i de äldre stallarna hålls torr även utan värmeväxling.

I ansökan till gällande tillstånd beräknades ammoniakförlusterna uppgå till ca 9 600 kg utan värmeväxlare i samtliga stallar. Ammoniakavgången med värmeväxlare uppskattades bli 5 700 kg, det vill säga ca 40 % lägre. Länsstyrelsen kan konstatera av provtagningsresultaten att skillnaden mellan stall med och utan värmeväxlare inte uppgår till 40 %. Visserligen baseras siffrorna endast på ett fåtal mätningar men resultatet ska enligt sökanden representera normal drift. Av de nya uppgifterna framgår dock att ammoniakavgången beräknas uppgå till 5 709 kg ammoniak vid produktion med 400 000 platser utan värmeväxlare.

Det har inte inkommit några klagomål på lukt till Länsstyrelsen sedan 2014.

Verksamheten ligger inte inom några områden med riksintresse. Närmsta Natura 2000-område ligger ca 4,1 km väster om verksamheten. Verksamheten angränsar riksintresse för kulturmiljövården (M:K44 Löddeköpinge-Stävie m.m.), ligger ca 800 meter från riksintresse för naturvård (N51 Kuststräckan Häljalt-

Lomma med inland) och ca 700 meter från riksintresse för friluftslivet (FM 09 Kävlingeån från Vombsjön till Bjärred).

Länsstyrelsen bedömer att ändringen av villkoret inte påtagligt påverkar något riksintresse eller Natura 2000-område.

Länsstyrelsen bedömer därav att miljönyttan av att installera värmepump i stall 3-5 i detta fall inte uppväger installationskostnaden. Länsstyrelsen har således ingen erinran mot att villkoret ändras enligt sökandens förslag att endast nya stallar ska förses med värmepump för att minimera ammoniakavgång.

Sökandens bemötande av yttrandena

Sökanden har meddelat att man inte har något att erinra mot Länsstyrelsens yttrande.

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Enligt 24 kap. 13 § miljöbalken är det möjligt att ändra eller upphäva villkor i ett tillståndsbeslut efter ansökan av tillståndshavaren. Villkoret får dock upphävas eller mildras endast om det är uppenbart att villkoret inte längre behövs eller är strängare än nödvändigt eller om ändringen påkallas av omständigheter som inte förutsågs när tillståndet gavs.

Av underlaget framgår att den förväntade skillnaden i ammoniakavgång mellan de nya och äldre stallarna är mindre än vad som beräknades i samband med tillståndsansökan samt att den totala ammoniakavgången sammantaget beräknas vara mindre. Miljöprövningsdelegationen bedömer därför att investeringskostnaden för att installera värmepump i de äldre stallarna är höga i förhållande till den miljönytta som bedöms uppnås.

Sökanden har visat att verksamheten i de äldre stallarna bedrivs så att ströbäddarna hålls torra och att därmed ammoniakavgången begränsas i skälig omfattning. Länsstyrelsen, som är tillsynsmyndighet, tillstyrker ansökan.

Miljöprövningsdelegationen finner att villkoret med hänsyn till det ovan anförda fått en utformning som är uppenbart strängare än nödvändigt. Förutsättningar finns därmed att med stöd av 24 kap. 13 § miljöbalken ändra villkoret i enlighet med sökandens yrkande.

Beslut i ärendet har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen Skåne. I beslutet har deltagit Emanuel Beyer, ordförande och Anna Kristoffersson, miljöszakknig. Föredragande i ärendet har varit Lilian Thurfjell, Länsstyrelsens miljöskyddsavdelning.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

För information om hur Länsstyrelsen Skåne behandlar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/skane/om-oss/om-webbplatsen/sa-hanterar-vi-dina-personuppgifter.html.

Bilagor

Beslut om kungörelsedelgivning och hur man överklagar

Exp. till:

Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se

Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se

Jordbruksverket, jordbruksverket@jordbruksverket.se

Bygg- och miljönämnden i Kävlinge kommun,

byggochmiljonamnden@kavlinge.se

Kävlinge kommun, kontakt@kavlinge.se

Länsstyrelsen Skåne

Beslut om kungörelsedelgivning

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen Skåne förordnar med stöd av 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932), att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen ska inom tio dagar härefter införas i **Post- och Inrikes Tidningar** och i tidningarna **Skånska Dagbladet och Sydsvenskan**.

Beslutet hålls tillgängligt på Länsstyrelsen Skåne, Södergatan 5, Malmö.

Ett exemplar av kungörelsen ska översändas till **Kävlinge kommun**, till Naturvårdsverket och till Havs- och vattenmyndigheten.

Delgivning anses ha skett när två veckor har förflutit från beslutet om kungörelsedelgivning, om kungörande och övriga föreskrivna åtgärder har skett i rätt tid.

Hur man överklagar hos Mark- och miljödomstolen

Om ni vill överklaga beslutet ska ni skriva till Växjö Tingsrätt, Mark- och miljödomstolen. **Överklagandet ska dock skickas till skane@lansstyrelsen.se eller till Länsstyrelsen Skåne, 205 15 Malmö.**

Av överklagandet ska framgå vilket beslut ni överklagar (ange diarienummer) och hur ni vill att beslutet ska ändras. Ni bör också tala om varför ni anser att beslutet ska ändras. Uppge namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress. Om ni har handlingar eller annat som ni anser stöder er uppfattning bör ni skicka med detta.

Länsstyrelsen måste ha fått ert överklagande senast den 23 april 2026. Överklagande av part som företräder det allmänna ska ha kommit in senast den 9 april 2026. Annars kan överklagandet inte tas upp till prövning.

Behöver ni veta mer om hur ni ska göra kan ni kontakta Länsstyrelsen, tfn 010-224 10 00 (växel).